

Nr 994

Av herr **Källstad m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 26, angående vissa byggnadsarbeten vid universiteten m. m.*

(Lika lydande med motion nr 770 i Första kammaren)

I proposition nr 26 föreslås bl. a. att fem större byggnadsobjekt påbörjas ute i Frescati-området för Stockholms universitets räkning. Det är ett ytterst välkommet besked. Universitetets flyttning från innerstaden kan därmed äntligen inledas i en större skala ut till moderna och för undervisning mera ändamålsenliga lokaler. Trångboddheten i innerstaden är som bekant ett allvarligt problem; 1960 disponerade universitetet i runt tal 5 040 m² per 1 000 studerande — 1967 2 640 m² på samma antal studerande. Lokalförsörjningen har alltså inte hållit jämna steg med studentantalet de senaste åren. Trångboddheten har även varit mycket dyrbar. Vårterminen 1967 hyrdes lokaler i 33 fastigheter spridda över västra Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. De förhyrda lokalerna torde ha uppgått till mellan en tredjedel och hälften av universitetets totala lokalbestånd.

Som bekant fattade riksdagen beslut om successiv utflyttning av *hela* universitetet redan 1959. Departementschefen framhöll då att utflyttningsperioden borde begränsas i största möjliga utsträckning. Frescati-universitetet avsågs stå inflyttningsklart redan 1967—1968. Kraftiga förseningar har sedan dess gjort att någon nämnvärd utflyttning ännu ej ägt rum. Regeringen har ej förutsett studentantalets kraftiga utveckling. Etappvis har man lämnat direktiv om vidgade planeringsramar, och kommittén för lokalprogrammering har vid upprepade tillfällen tvingats revidera resultatet av sitt arbete. Följden har blivit att man hittills inte kommit förbi planeringsstadiet. Föga har byggts vid Frescati. Mellan 1959 och 1965 byggdes lokaler för omkring 300 studenter, efter 1965 har inga lokaler alls byggts där.

Gällande utflyttningsplan omfattar tiden 1970—1975, en försening med två år jämfört med den i proposition 1965: 141 angivna tidpunkten. Den förutsätter att lokaler byggs i sådan utsträckning att de humanistiska, juridiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna samt socialhögskolan kan flytta ut i sin helhet till 1972. Departementschefen talar nu i proposition nr 26 inte om vilka fakulteter som skall få ta de kommande byggnaderna

vid Frescati i anspråk — han avser att återkomma till denna fråga — men ger dock den viktiga upplysningen att lokalerna dimensionerats för att medge ett sammanlagt studerandeantal i Frescati av 10 000. Däremot tycks planeringsorganen förutsätta — detta torde framgå av propositionen — att nybyggnaderna är avsedda att ta emot alla de tre fria fakulteterna. I så fall måste det konstateras att lokalerna är helt otillräckliga och att utflyttningens första del omfattande tiden fram till 1972 troligen kommer att så kraftigt försenas att den nu gällande utflyttningsplanen 1972—1975 för hela universitetet ånyo måste revideras, någonting mycket beklagligt. Planeringsmyndigheterna, inklusive byggnadsstyrelsen, tycks nämligen vid lokaldimensioneringen ha utgått från det alldeles för låga studerandeantalet, 15 000, för hela universitetet. Denna fråga och frågan om disponeringen av lokalerna hänger självklart ihop. De nya byggnaderna måste få realistiska dimensioner. Man måste beakta att nuvarande siffra för bruttoantalet studerande är ungefär 24 000. Denna siffra måste beskäras för att man skall få fram nettoantalet och antalet aktiva eller lokalutnyttjande studerande — aktivitetsgraden har beräknats vara så låg som 80 % för de humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna — men att man då kan räkna med mer än 20 000 studerande 1975 förefaller säkert. Då har vi ändå utgått från att normalstudietiden kunnat hållas. UKAS-reformen med mera bunden undervisning kommer säkerligen att medföra högre aktivitetsgrad.

De tre aktuella fakulteterna och socialhögskolan har redan nu ett högre studerandeantal än de 10 000 som anges i propositionen. De humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna har överskridit planeringsramen. För den sistnämnda fakulteten rör det sig om en så hög siffra som 57 % över den planerade kapaciteten. Vi måste alltså återigen konstatera att det nuvarande utflyttningsprogrammets första del ej kan genomföras. Den utbyggnadsmöjlighet på 100 % som man har måste redan från början tillvaratas i betydande utsträckning, och planeringen för detta bör starta snarast. Det interpellationssvar som lämnades i riksdagen den 1 februari i år var i det avseendet motsägende och ofullständigt. Det gäller här att se till att riksdagsbeslutet 1959 äntligen effektueras och att utflyttningen kan genomföras så koncentrerat som möjligt för att därigenom begränsa den tid universitetet är uppsplittrat på en inner- och en ytterstadsdel. En uppdelning av universitetet har nämligen stora nackdelar, vilket insågs redan 1959. Stordriftens fördelar kan då inte tillräckligt tillvaratas. De studerande får försämrad service vad gäller bibliotek, kårlokaler m. m. 1959 års beslut om en utflyttning av universitetet till Frescati var alltså framsynt och riktigt. Det bör fullföljas.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 26 i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i motionen anförts angående utnyttjandet av expansionsreserven vid Frescati-universitetet.

Stockholm den 12 mars 1968

Thorvald Källstad (fp) Cecilia Nettelbrandt (fp) Olle Westberg (fp)
